

IJTIMOIIY SOHADA LOYIHA BOSHQARUVCHISINING AHAMIYATI

Norqulov Jur'at Baxtiyorovich
Maktabgacha va maktab ta'limi
vazirligi Inson resurslarini rivojlantirish
va boshqarish boshqarmasi bosh mutahassisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada ijtimoiy sohada loyiha boshqaruvchisining roli va ahamiyati tahlil qilinadi. Unda loyiha boshqaruvi konsepsiyasi, uning asosiy tamoyillari hamda ijtimoiy loyihalar samaradorligini oshirishdagi boshqaruvchining strategik funksiyalari yoritilgan. Muallif tomondan ijtimoiy muammolarni hal etishda loyiha boshqaruvchisining tashkiliy, kommunikativ va analitik ko'nikmalari qanday ahamiyat kasb etishini asoslab beradi. Shuningdek, maqolada ijtimoiy sohada loyihalarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun innovatsion yondashuvlar, jamoa bilan ishlash madaniyati va resurslarni samarali taqsimlash masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Tadqiqot natijalari ijtimoiy loyihalarning barqarorligini ta'minlashda malakali loyiha boshqaruvchilari muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: loyiha boshqaruvi, ijtimoiy soha, boshqaruvchi, samaradorlik, innovatsiya, jamoa, resurs, rejalashtirish, nazorat.

ВАЖНОСТЬ РУКОВОДИТЕЛЯ ПРОЕКТА В СОЦИАЛЬНОЙ СФЕРЕ

Аннотация. В статье анализируется роль и значение руководителя проекта в социальной сфере. Рассматривается концепция управления проектами, его основные принципы и стратегические функции руководителя в повышении эффективности социальных проектов. Обосновывается важность организаторских, коммуникативных и аналитических навыков руководителя проекта в решении социальных задач. Особое внимание уделяется вопросам инновационных подходов, культуры командной работы и эффективного распределения ресурсов для успешной реализации проектов в социальной сфере. Результаты исследования показывают, что квалифицированные руководители проектов являются важным фактором обеспечения устойчивости социальных проектов.

Ключевые слова: социальная сфера, руководитель проекта, управление проектами, эффективность, инновации, стратегия, социальное развитие.

THE IMPORTANCE OF A PROJECT MANAGER IN THE SOCIAL SECTOR

Abstract. This article analyzes the role and importance of the project manager in the social sphere. It covers the concept of project management, its basic principles, and

the strategic functions of the manager in increasing the effectiveness of social projects. The author justifies the importance of the organizational, communicative, and analytical skills of the project manager in solving social problems. The article also pays special attention to the issues of innovative approaches, teamwork culture, and effective resource allocation for the successful implementation of projects in the social sphere. The research results show that qualified project managers are an important factor in ensuring the sustainability of social projects.

Keywords: social sphere, project manager, project management, efficiency, innovation, strategy, social development.

Bugungi kunda jamiyatda sodir bo‘layotgan ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy o‘zgarishlar sharoitida turli loyihalarni samarali boshqarish zarurati tobora ortib bormoqda. Xususan, ijtimoiy sohada aholini ijtimoiy himoya qilish, ta’lim, sog‘liqni saqlash, bandlik, yoshlar siyosati kabi yo‘nalishlarda loyihalarni to‘g‘ri boshqarish jamiyat farovonligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Shu bois, loyiha boshqaruvchisining kasbiy mahorati, tashkiliy salohiyati va yetakchilik qobiliyati ijtimoiy rivojlanish jarayonida alohida o‘rin tutadi.

Loyiha boshqaruvi - bu ma’lum bir maqsadga erishish uchun resurslarni samarali tashkil etish, rejalashtirish va nazorat qilishning muhim jarayonidir. Loyihalar turli sohalarda, jumladan, qurilish, muhandislik, sog‘liqni saqlash va moliya kabi sektorlarda keng qo‘llaniladi. Loyihaning asosiy xususiyati shundaki, u noyob mahsulot, xizmat yoki natijani yaratishga qaratilgan vaqtinchalik sa’y-harakatdir. Loyihalar katta yoki kichik, oddiy yoki murakkab, arzon yoki juda qimmat bo‘lishi mumkin, ammo ularning barchasi samarali boshqaruvni talab qiladi. Loyihaning miqyosi va murakkabligidan qat’i nazar, puxta rejalashtirish, resurslarni oqilona taqsimlash va doimiy nazorat muvaffaqiyatli yakunlash uchun kalit hisoblanadi.

Loyihalarni boshqarishda asosan uchta yondashuv qo‘llaniladi:

1. **An’anaviy yondashuv** (Traditional approach)
2. **Moslashuvchan yondashuv** (Flexible approach)
3. **Gibrid yondashuv** (Hybrid approach)

An’anaviy yondashuv loyihani bosqichma-bosqich, ketma-ketlikda bajarishni nazarda tutsa, moslashuvchan yondashuv loyihaning o‘zgaruvchan talablariga tezkor moslashish va doimiy takomillashtirishga e’tibor qaratadi. Gibrid yondashuv esa an’anaviy va moslashuvchan metodlarning eng yaxshi jihatlarini o‘zida mujassam etadi. Samarali loyiha boshqaruvi nafaqat belgilangan vaqt, byudjet va sifat maqsadlariga erishishga, balki manfaatdor tomonlarning talablarini qondirishga ham yordam beradi. Loyiha menejerining vazifasi resurslarni oqilona taqsimlash, jamoani boshqarish, risklarni minimallashtirish va doimiy ravishda kommunikatsiyani ta’minlashdan iborat. [2]

Loyihani boshqarishning nazariyasi va tushunchalarining aksariyatini tushunish qiyin emas. Turli muhitlarda ularni amalga oshirish qiyin. Loyiha rahbarlari loyihalarni boshqarishda turli xil masalalarni ko‘rib chiqishi kerak. Har bir loyiha noyob bo‘lganidek, atrof-muhit ham shunday. Ushbu bo‘limda loyiha muhiti, jumladan, tizim yondashuvidan foydalanish, manfaatdor tomonlarni boshqarish, manfaatdor tomonlarni boshqarish, mahsulot hayoti davrlarini loyiha muhitiga moslashtirish, IT loyihalarining mazmunini tushunish kabi ba’zi qismlarni yoritib beradi va ko‘rib chiqiladi.

Loyiha boshqaruvchisining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- Loyihaning maqsad va vazifalarini aniqlash;
- Jamoani shakllantirish va ularni yagona maqsad sari yo‘naltirish;
- Resurslarni (mablag‘, vaqt, inson resurslari) samarali taqsimlash;
- Manfaatdor tomonlar bilan samarali muloqot o‘rnatish;
- Loyihaning ijtimoiy natijalarini baholash va tahlil qilish.

Boshqaruvchining muvaffaqiyati ko‘p jihatdan uning yetakchilik fazilatlarini, muammolarni hal etishdagi kreativ yondashuvi hamda inson omilini chuqur anglash qobiliyatiga bog‘liq.

Loyiha boshqaruvchisining kasbiy kompetensiyalari quyidagi talab etiladi:

Strategik fikrlash – loyihaning uzoq muddatli ijtimoiy ta’sirini oldindan ko‘ra bilish.

Kommunikativlik – jamoa a’zolari, homiylar, davlat idoralari va fuqarolar bilan samarali aloqalar o‘rnatish.

Tashkiliy qobiliyat – ish jarayonlarini tizimli rejalashtirish, vazifalarni taqsimlash va monitoring olib borish.

Innovatsion yondashuv – yangi g‘oyalarni ilgari surish va amaliyotga tatbiq etish.

Ijtimoiy mas’uliyat – loyihaning har bir bosqichida axloqiy tamoyillar va inson manfaatlarini ustuvor qo‘yish lozim sanaladi.

Loyiha rahbarlari loyihaning tashkiliy tuzilmasida eng ko‘p vakolatga ega bo‘lsada, bunday tashkilot odatda butun kompaniya uchun samarasizdir. Loyihaga to‘liq vakolati beriladigan xodimlar ko‘pincha kadrlar resurslarini kam ishlatish va noto‘g‘ri taqsimlashni yuzaga keltiradi. Misol uchun, agar texnik yozuvchi loyihaga to‘liq vaqt ajratilgan bo‘lsa-da, lekin ma’lum bir kun loyiha ishi bo‘lmasa, tashkilot bu kishiga to‘laqonli ish haqini to‘lash orqali pul yo‘qotadi. Loyiha tashkilotlari, boshqa loyihalar bilan materiallar uchun birlashtiruvchi so‘rovlar orqali mavjud miqyosdagi iqtisodlarni ham sog‘inishi mumkin.

Amaliy tajriba shuni ko‘rsatadiki, malakali loyiha boshqaruvchisi ishtirok etgan ijtimoiy loyihalar natijalari yuqori bo‘ladi. U jamoani motivatsiya qiladi, resurslarni optimal ishlatadi va xavf-xatarlarni kamaytiradi. Misol uchun, mahalliy jamiyatda

yoshlar bandligini oshirishga qaratilgan loyiha samarasi ko‘p jihatdan loyiha rahbarining tashabbuskorligi, hamkorlikni yo‘lga qo‘yish mahorati va monitoring tizimini to‘g‘ri tashkil eta olganligiga bog‘liq bo‘ladi.

Shunday qilib, ijtimoiy sohada loyiha boshqaruvchisi nafaqat loyiha rahbari, balki jamiyatdagi ijobiy o‘zgarishlarning tashabbuskori sifatida ham maydonga chiqadi.

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy sohada loyiha boshqaruvchisining ahamiyati beqiyosdir. U ijtimoiy muammolarni hal qilish, aholining turmush darajasini oshirish va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda muhim vositachi hisoblanadi. Zamonaviy loyiha boshqaruvchisi strategik fikrlovchi, insonparvar va innovatsion yondashuvga ega shaxs bo‘lishi zarur. Shu orqali u ijtimoiy loyihalarning samaradorligi va barqarorligini ta‘minlaydi hamda jamiyat taraqqiyotiga sezilarli hissa qo‘shadi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Azimovich, A. U., & Shavkatovich, S. R. (2021). Improving Money Supply Regulation in the Digital Economy. *European Scholar Journal*, 2(10), 44-51.
2. Shavkatovich, S. R. (2023). Problems in the practice of digital asset circulation in commercial banks of Uzbekistan. *World Economics and Finance Bulletin*, 18, 39-47.
3. Salaev, R. Sh. (2022). Tijorat banklarida raqamli aktivlar muomalasini tashkil qilish va uni o‘ziga xos xususiyatlari. *moliya va bank ISHI*, 8(1).
4. Salayev, R. (2024). Issledovanie razvitiya sifrovых valyut sentralных bankov: analiz mirovogo opyta i prognozy. *moliya va bank ishi*, 10(2), 1-6.
5. Salayev, R. (2024). Issledovanie predostavlenie zaymov pod zalog kriptovalyuty i perspektivy ix zapuska bankami. *moliya va bank ishi*, 10(2), 64-68.
6. Salaev, R. Sh. (2024). Texnologiya partisia blockchain. *Raqamli iqtisodiyot (Sifrovaya ekonomika)*, (6), 296-304.
7. Shavkatovich, S. R. (2024). Raqamli valyutalar bilan amalga oshirilgan operatsiyalarni rivojlantirish istiqbollari. *Raqamli iqtisodiyot (Sifrovaya ekonomika)*, (6), 305-324.
8. Vaxabova, M., & Salayev, R. S. (2024). O‘zbekistonda elektron pul va to‘lov tizimlarini rivojlanishi. *Samarali ta‘lim va barqaror innovatsiyalar jurnali*, 2(4), 312-323.